

Δύο δυναμικές πρωτοεμφανιζόμενες πεζογράφοι

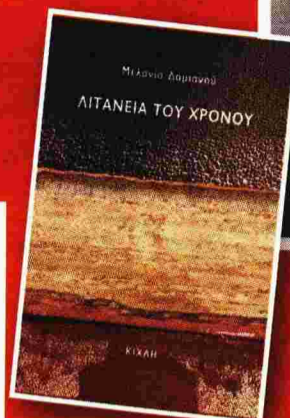

ΙΩΑΝΝΑ ΝΤΟΥΜΠΡΟΥ

«Βορινή παραλία»

Μυθιστόρημα

Πατάκης, 2019, σελ. 232

ΜΕΛΑΝΙΑ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

«Λιτανεία του χρόνου»

Νουβέλα

Κίχλη, 2019, σελ. 85

No free lunch

► Του ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΥΘΡΕΩΤΗ

ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΤΗΣ πεζογραφική εμφάνιση, η Ιωάννου Ντούμπρου βάζει ένα ερωτευμένο ζευγάρι να παραθερίζει για μια βδομάδα σε ένα εξωτικό νησί που προσφέρεται για «αποδράσεις» και χαλάρωση. Εφτά ημέρες κυλούν στην Chimera, σε ένα σχετικά ευχάριστο και ανάλαφρο κλίμα που δείχνει να εναρμονίζεται με τις προσδοκίες της Γεωργίας ή Georgia, ηρωίδα και αφηγήτρια του βιβλίου – μέχρι που ο ιδιοκτήτης του ξενοδοχείου αποφασίζει να χαρίσει στο ζευγάρι μία επιπλέον εβδομάδα στο νησί. Ο επιπρόσθετος χρόνος που καλούνται να περάσουν μαζί διαταράσσει την ισορροπία στη σχέση τους, ειδικά όταν νέα πρόσωπα μπαίνουν στην καθημερινότητα των διακοπών και αφήνουν την ηρωίδα έρμαιο ζηλότυπων συναισθημάτων, που αποδίδονται σπαρταριστά από τη συγγραφέα. Νεαρές Γαλλίδες, αόρατες μασέζ και μυστηριώδη μοντέλα στοιχειώνουν τις σκέψεις της Γεωργίας, μαζί με την αντιπάθειά της για τις καταδύσεις, που φαίνεται να λατρεύει ο αγαπημένος της. Η δυσαρέσκεια κλιμακώνεται σε κρίση και σύντομα τα πράγματα παίρνουν απροσδόκητη τροπή, που αναπτύσσεται στο δεύτερο, και αποκαλυπτικότερο, μέρος του βιβλίου.

Η Ντούμπρου ξεκινάει από ένα ευφυές παιχνίδι με τις συμβάσεις της αισθηματικής λογοτεχνίας, τις οποίες υπονομεύει υποδειγματικά στο πρώτο μισό του βιβλίου, με χιούμορ και υποδόρια ειρωνεία – όμως δεν σταματάει εκεί. Αντίθετα, η υπονόμηση αυτή προχωράει σε τέτοιο βάθος, ώστε υποβάλλει στον

αναγνώστη σταδιακά μια πνιγνή και ελαφρώς αγχωτική ατμόσφαιρα, μετατρέποντας το μυθιστόρημα σε μια σκοτεινή και παιγνιώδη πραγματεία πάνω στη φύση της ερωτικής ψευδαίσθησης, αλλά και της ψευδαίσθησης γενικώς: της άρνησής μας να αντιμετωπίσουμε την πραγματικότητα και να ορίσουμε τι είναι δικό μας και τι όχι. Το εξωτικό νησί συνιστά έτσι μια ιδανική αλληγορία: προστατευμένο από την πραγματικότητα με ποικίλους τρόπους, προσφέρει στους επισκέπτες του μια εξιδανικευμένη εκδοχή των εαυτών τους, αφήνοντας μόνο τους πιο γενναίους ή περιέργους ανάμεσά τους να προσεγγίσουν το μοναδικό αφτιασίδωτο κομμάτι του – τη «βορινή παραλία», που, εκτεθειμένη σε ισχυρούς ανέμους, συσσωρεύει σκουπίδια και εγκατάλειψη. Σε αυτούς τους λίγους γενναίους και περιέργους συγκαταλέγεται και η Γεωργία, που περιδιαβάζει στη βορινή παραλία συλλέγοντας ευρήματα, χασομερώντας και παρατείνοντας την παραμονή της για όσο μπορεί. Μέχρι που συνειδητοποιεί πως η διαμονή στο νησί των ψευδαισθήσεων δεν είναι ποτέ δωρεάν, έστω κι αν πλάσεται ως τέτοια, και πως μερικές φορές τα όνειρα είναι πολύ πιο αληθινά από την πραγματικότητα. Ένα ώριμο, εντυπωσιακό και απολαυστικό ντεμπούτο.

Άσμα πολυφωνικό και πένθιμο

► Της ΕΛΕΝΑΣ ΜΑΡΟΥΤΣΟΥ

Η ΜΕΛΑΝΙΑ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

με το πρώτο της βιβλίο χτίζει έναν κόσμο. Και τον χτίζει γκρεμίζοντάς τον. Το σκηνικό της αφήγησης είναι ένας σωρός από χαλάσματα: πρόκειται για τα ερείπια μιας πόλης μετά την πολιορκία και την εισβολή των εκθρών. Θα μπορούσαμε μάλιστα να παρομοιάσουμε τη νουβέλα αυτή με μια λιτανεία μέσα στις σπασμένες πέτρες και τα αγριόχορτα. «Εδώ απλώνεται η εγκαταλειμμένη πόλη των πύργων. Κατάξερη, σαν δέρμα ζώου που πέθανε στην έρημο. Χάρτης θεμελίων χωρίς κανένα υπόμνημα, κερφωμένος πάνω σε ανεξήγητα σημάδια. Μ' ένα ελάχιστο βήμα γκρεμίζεται ακόμη ένα πηγάδι, θρυμματίζεται άλλη μια πύλη», διαβάζουμε στην «είσοδο», το πρώτο κεφάλαιο. Στη συνέχεια, τη σκυτάλη της αφήγησης παίρνουν διαδοχικά ανώνυμοι επιζώντες: ο λιποτάκτης, η αναγνώστρια, ο κατάδικος, ο μουσικός, ο φονιάς, ο καλόγερος κ.ά. μάς μεταφέρουν σκέψεις και εικόνες από την ιστορία τους και την ιστορία της πόλης. Οι μονόλογοι αυτοί εναλλάσσονται με «σημειώσεις», σύντομα κείμενα ποιητικής υφής, ενώ η νουβέλα κλείνει με μια «προφητεία».

Η Δαμιανού (εικαστικός, απόφοιτος της ΑΣΚΤ) χειρίζεται τον χρωστήρα της γλώσσας με ακρίβεια και ευαισθησία, στήνοντας πάνω στον καμβά της σελίδας εικόνες σπάνιας δύναμης και φαντασίας. Αν και πρωτοεμφανιζόμενη, χρησιμοποιεί με ωριμότητα τα εκφραστικά εργαλεία της, δανεισμένα ενίοτε από την εργαλειοθήκη

της ποίησης. Η πόλη της, ενώ έχει ρίζες στον ρεαλισμό (θα μπορούσε δηλαδή να αποτελέσει απεικόνιση μιας πραγματικής πολιορκημένης πόλης), απλώνει τα κλαδιά της στον χώρο της αφάιρησης, συνομιλώντας με τις *Αόρατες Πόλεις* του Ιταλο Καλβίνο. Η συγγραφέας με ήδη διαμορφωμένο ύφος συνθέτει ένα πολυφωνικό τραγούδι για τον θάνατο, ένα ζοφερό και συγκινητικό ψηφιδωτό φωνών όπου λάμπουν σαν διαμάντια ανέγγιχτα από την πυρκαγιά η αγάπη για το σύμπαν της γραφής, ο αγώνας ενάντια στη λήθη, η

βαθιά ανάγκη για συντροφικότητα και ανθρωπιά. «Εγώ – πόσο τρομακτική λέξη όταν

δεν έχει κανέναν να τη μοιραστείς. Παραμιλάω νύχτα-μέρα, αιχμάλωτη της θλίψης και της ερημίας. Τι απομένει; Μόνο αυτή η βασανιστική προσπάθεια να βρω μέσα στη στάχτη – ή έστω να επινοήσω – μια γραμμένη σελίδα». Οι «γραμμένες σελίδες» της Δαμιανού συνοδεύουν τον αναγνώστη και αφότου κλείσει το βιβλίο σαν υπνωτιστική μουσική, σαν προσευχή σε μια λιτανεία όπου περιφέρεται το εικόνισμα του Χρόνου.

